

Kaderbrief 2021-2024

1. Algemene Bestuurlijke Inleiding

Voor u ligt de Kaderbrief 2021-2024 van de gemeente Amersfoort.

Een beleidsarme Kaderbrief, in plaats van een beleidsrijke Kadernota, zoals wij normaalgesproken opstellen. Maar we leven dan ook in bijzondere tijden. Door de onduidelijke financiële gevolgen van de coronacrisis voor onze stad bevinden wij ons in een uitzonderlijke situatie met veel onzekerheden. Zowel voor het huidige jaar, maar zeker ook in meerjarenperspectief. Een situatie waarvan wij bovendien nu nog niet weten hoe lang deze zal duren en hoeveel impact deze gaat hebben op onze stad, onze inwoners, bedrijven, verenigingen en maatschappelijke organisaties. Aan de hand van de Coronaspiegel hebben wij een eerste aanzet gedaan om met de raad en de stad in gesprek te gaan over de mogelijke effecten van de coronacrisis op de langere termijn en over de manier waarop wij daar als gemeente op kunnen inspelen. Belangrijke, maar nog moeilijk in te schatten gevolgen van de coronacrisis zijn de financiële en economische effecten op ons land en op de gemeente Amersfoort.

Vanwege deze grote onzekerheden hebben wij de keuze gemaakt om dit jaar een beleidsarme Kaderbrief op te stellen. Zodat wij op dit moment kunnen doen wat nodig is om de coronacrisis het hoofd te bieden en om Amersfoort zo goed als mogelijk door deze periode heen te loodsen. Het op dit moment zorgvuldig bestuurlijk beoordelen van de verschillende beleidswensen en het zoeken naar financiële dekking daarvoor is met de onzekerheden waarmee wij nu te maken hebben onmogelijk en ook onwenselijk. Daarom doen we dat, samen met de nog resterende overhevelingen en stortingen uit de Jaarrekening 2019 bij de Begroting 2021-2024, mede in het licht van de verwachte totale financiële opgave.

De afgelopen twee jaar zijn wij voortvarend aan de slag gegaan met de opgaven zoals die in het akkoord van 2018 benoemd zijn. Er zijn goede stappen gezet en dat heeft al geleid tot zichtbare resultaten binnen onze opgaven Duurzame, Groeiende en Inclusieve stad. De komende periode willen wij ons daarvoor blijven inzetten.

In de Kadernota en Begroting van vorig jaar kondigden wij al aan dat wij voor het realiseren van de drie bovenstaande opgaven waar wij als stad voor staan, creatieve oplossingen moeten zoeken en keuzes zullen moeten maken. Immers, we zagen toen ook al dat er een financiële opgave op ons afkomt. Dat deze financiële opgave nog groter zou worden door o.a. een Jaarrekening 2019 met een gering positief saldo en negatief indien alle voorgestelde overhevelings- en bestemmingsvoorstellen door de raad geaccordeerd worden, onduidelijkheid over de herverdeling van het gemeentefonds en de financiële effecten van de coronacrisis hebben wij niet voorzien. De gewijzigde financiële omstandigheden op rijks- en gemeenteniveau maakt de zoektocht naar oplossingen nog urgenter. Ondanks alle onzekerheden zien we al wel dat er een lastige financiële periode van meerdere jaren voor de deur staat, terwijl de opgaven waarvoor wij staan niet minder belangrijk worden. Wij vinden het van belang om aan te geven dat wij blijven staan voor de opgaven die wij in 2018 benoemden: het realiseren van een duurzame, groeiende en inclusieve stad. Gezien de financiële situatie moeten wij op onderdelen mogelijk onze aanpak temporiseren of wijzigen, en bekijken op welke andere manieren we onze doelstellingen toch kunnen bereiken.

Wij hechten veel waarde aan het voeren van een goed gesprek met de gemeenteraad over de te maken beleidskeuzes, over onze antwoorden op de corona-crisis en over mogelijkheden om financiële ruimte in de begroting te creëren om de opgaven te realiseren en financiële tekorten af te dekken. Die gesprekken gaan wij de komende tijd met elkaar voeren. In juni en juli gaan wij met de

gemeenteraad o.a. in gesprek over hoe wij om willen gaan met de lange termijneffecten van de coronacrisis. En over de prioritering van onze opgaven en ambities en de financiële dekking daarvan. De uitkomsten van deze gesprekken worden betrokken bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2021-2024.

Naast het akkoord uit 2018 zoals eerder verwerkt in de begroting vormt de Kaderbrief die nu voor u ligt het uitgangspunt en kader voor de meerjarenbegroting. De Kaderbrief is als het ware de financiële foto van dit moment, waarin wij u op de hoogte stellen van het financieel meerjarenperspectief en de technische uitgangspunten voor de komende begroting 2021-2024, die begin oktober gepresenteerd wordt. Daarnaast schetsen wij in deze Kaderbrief de strategie om tot die Meerjarenbegroting te komen. En laten wij zien op welke manier we willen anticiperen op de verwachte financiële gevolgen die de coronacrisis zal hebben.

2. Uitgangspunten Kaderbrief 2021-2024

Het vertrekpunt voor deze Kaderbrief vormt de in de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2020-2023. Die sloot in alle jaren met een per saldo tekort, maar vertoonde in 2021 een positief structureel saldo, waarmee we voldeden aan de wet- en regelgeving om óf het eerste jaar, óf het laatste jaar van de meerjarenraming minimaal structureel in evenwicht te zijn (of een positief saldo te hebben).

Na het opstellen van deze meerjarenbegroting 2020-2023 verscheen de septembercirculaire van het gemeentefonds 2019. De septembercirculaire was positief. Dankzij hogere rijksuitgaven voor de komende jaren, steeg onze netto-bestedingsruimte ook in de periode 2021-2024. Dat leidde tot het volgende financiële beeld als uitgangspunt voor deze Kaderbrief:

	2021	2022	2023	2024
Begrotingssaldo	-7,5	-11,5	-10,4	-13,4
Septembercirculaire	<u>4,6</u>	<u>5,2</u>	<u>4,6</u>	<u>4,6</u>
Nieuw begrotingssaldo	-2,9	-6,3	-5,8	-8,8
Waarvan structureel	6,1	3,5	2,9	-0,1
Waarvan incidenteel	-9,0	-9,8	-8,7	-8,7

Bovenstaande tabel laat zien dat de overall financiële uitgangssituatie voor deze Kaderbrief zorgelijk is; onze financiële situatie in combinatie met de belangrijke raadsopgaven en de gevolgen van de coronacrisis voor de economie vragen de komende jaren om oplossingen en keuzes. In elk jaar zijn de lasten per saldo hoger dan de baten: we geven jaarlijks meer geld uit dan er binnen komt. Dit gaat ten koste van onze saldireserve en daarmee ons weerstandsvermogen. Alleen structureel hebben we (na verwerking van de septembercirculaire van het gemeentefonds) een overschot in de begroting in de jaren 2021 t/m 2023.

Dat betekent ook dat er bij voorbaat geen financiële ruimte is in deze Kaderbrief. Als gemeente worden we echter wel geconfronteerd met autonome ontwikkelingen waar we niet onderuit kunnen, maar die wel structureel of incidenteel geld kosten. De echt noodzakelijke autonome ontwikkelingen hebben we daarom met voorrang meegenomen in deze Kaderbrief. Alles wat op dit moment minder noodzakelijk is of wat als een wens kan worden gezien, betreft ons College bij de integrale afweging bij de begroting 2021-2024.

Ten tijden van het opstellen van deze Kaderbrief was de meicirculaire nog niet gepubliceerd, dus de effecten daarvan zijn niet verwerkt in onderhavige Kaderbrief. Wel zijn de hoofdlijnen van de meicirculaire, die op 29 mei is verschenen hieronder opgenomen.

Hoofdpunten meicirculaire gemeentefonds 2020

- De accresontwikkeling lijkt in de jaren 2021 en 2022 beperkt gunstig uit te pakken voor Amersfoort; daarentegen moeten we in de jaren 2023 en 2024 rekening houden met een daling van het gemeentefonds;
- Het Kabinet heeft op 28 mei een pakket maatregelen aangekondigd om de Coronakosten van gemeenten te verlichten; deze zijn opgenomen in de meicirculaire en worden financieel verwerkt in de septembercirculaire. De verdeling van deze middelen over de gemeenten is momenteel nog onbekend. Het Rijk blijft bij het uitgangspunt dat de medeoverheden er als gevolg van de corona-aanpak er niet slechter voor mogen komen te staan dan daarvoor;
- De herverdeling van het gemeentefonds vindt niet eerder plaats dan 2022;
- Het macrobudget van de integratie-uitkering beschermd wonen wordt vanaf 2021 verlaagd vanwege de openstelling van de Wet langdurige zorg voor mensen die hun leven lang afhankelijk zijn van geestelijke gezondheidszorg. Daar staat een verlaging van de Wmo kosten tegenover.
- Er komt een nieuwe integratie-uitkering Inburgering.

Momenteel zijn wij bezig met een analyse van de meicirculaire. Wij zullen uw Raad hierover binnenkort informeren via een RIB.

We gaan daarnaast uit van de veronderstelling dat de loon- en prijsindexering van de gemeentelijke begroting budgettair neutraal gedekt worden door de stijging van het gemeentefonds. Dit brengt wel enig risico met zich mee, omdat onzeker is of deze veronderstelling juist zal blijken te zijn. Dat geldt in feite ook voor de areaalontwikkeling: omdat we als Amersfoort groeien, ontvangen we daar geld voor via het gemeentefonds; die middelen leiden aan de uitgavenkant weer tot extra lasten in de gemeentelijke begroting. Voor deze Kaderbrief gaan we er van uit dat beide effecten elkaar compenseren. Bij de begroting 2021-2024 hebben we hier de definitieve berekeningen over, evenals ten aanzien van wat de loon/prijsontwikkeling betekent voor zowel de baten als de lasten. Voor deze Kaderbrief en de nieuwe meerjarenbegroting 2021-2024 stelt ons College voor om de volgende uitgangspunten te hanteren voor de jaarschijf 2021:

Gemiddelde loon/prijsindex:	2,5%
Trendmatige verhoging belastingen:	2,0%
Rentepercentage:	1,0%
Aantal inwoners:	159.000
Aantal woonruimten:	68.700

Kijkend naar de huidige ontwikkelingen, dan zien we dat we te maken hebben met een beperkte structurele doorwerking uit de Jaarrekening 2019 van ongeveer € 0,1 miljoen. Daarnaast zijn er de incidentele en structurele autonome ontwikkelingen. In de begroting 2020-2023 zat in de jaarschijf 2021 een incidentele dubbeltelling met betrekking tot de voor- en vroegschoolse educatie. Wanneer we daarvoor corrigeren, levert dat weer € 0,8 mln. incidentele ruimte op.

Alle voor nu onontkoombare autonome ontwikkelingen samen, leiden tot het onderstaande beeld:

Structureel	2021	2022	2023	2024
Jaarrek 19 S effect	0,1	0,1	0,1	0,1
Autonoom Structureel	3,6	3,3	4,4	6,5
Vervangingsinvestering	0,0	0,0	0,0	0,4
Totaal	3,7	3,4	4,5	7,0

Incidenteel				
Autonoom Incidenteel	1,9	1,2	0,6	0
VVE dubbel in B '20	-/- 0,8 (voordelig effect)			
Totaal I&S	4,8	4,6	5,1	7,0

Wanneer we de autonome ontwikkelingen bij het begrotingsaldo tellen dat na verwerking van de septembercirculaire 2019 resteerde, levert dat de volgende cijfers op:

	2021	2022	2023	2024
Begrotingsaldo	- 2,9	- 6,3	- 5,8	- 8,8
- VVE dubbel in B '20	0,8			
- Structureel	- 3,7	- 3,4	- 4,5	- 7,0
- Incidenteel	- 1,9	- 1,2	- 0,6	- 0,0
Nieuw begrotingsaldo	- 7,7	- 10,9	- 10,9	- 15,8
Structureel saldo	2,4	0,1	- 1,6	- 7,1
Weerstandratio	1,0	0,8	0,7	0,3

Het begrotingsaldo sluit in geen enkel jaar van deze meerjarenperiode. Dat betekent dat er jaarlijks geld uit de saldireserve gehaald moet worden om een sluitende begroting te realiseren. In totaal zou er dan de komende vier jaren bij ongewijzigd beleid incidenteel € 45,3 miljoen onttrokken moeten worden aan de saldireserve. Dat heeft forse implicaties voor de weerstandratio, die bij een gelijkblijvend risicoprofiel, maar wel rekening houdend met een risico van 50% dat een bedrag van € 15 miljoen aan Coronakosten in de jaren 2021 en 2022 niet volledig vergoed wordt, hard daalt. Van 1,0 in 2021 naar 0,3 in 2024 (bij ongewijzigd beleid).

Het structurele saldo is wel nog positief in de eerste twee jaarschijven. De laatste twee jaarschijven komt ook het structurele saldo 'in de min'.

Ook na 2024 zullen de vervangingsinvesteringen in de openbare ruimte en de doordecentralisatie van de onderwijshuisvesting jaarlijks en cumulatief verder oplopen met gemiddeld € 1,5 miljoen structureel per jaar. Dat geldt ook voor de opschalingskorting/ apparaatskorting van het Rijk die in 2025 de laatste tranche kent van ruim € 1,5 miljoen structureel.

We voorzien derhalve nu al een continuering van de financiële opgave, ook ná 2024.

3. Overzicht van de autonome ontwikkelingen

Zoals reeds aangegeven heeft ons College alleen de voor nu noodzakelijke elementen en vervangingsinvesteringen meegenomen in deze Kaderbrief die voldoen aan de 'drie O's': ze zijn onoverkomelijk, onuitstelbaar en (grotendeels) onvoorzien.

De autonome ontwikkelingen zijn onder gebracht in drie categorieën: de autonome ontwikkelingen die geld kosten, de vervangingsinvesteringen en de budgettair neutrale autonome ontwikkelingen. Voor een compleet overzicht van de autonome ontwikkelingen verwijzen wij u naar de bijlage bij deze Kaderbrief.

4. Raadsopgaven, wensen en financiële ijkpunten

Gezien de grote economische en financiële onzekerheden van dit moment, mede gezien de Corona-uitbraak waardoor wij als gemeente mogelijk met hogere incidentele en/of structurele lasten geconfronteerd worden, heeft ons College besloten om de beleidswensen nu niet te betrekken bij deze Kaderbrief. Die zullen worden afgewogen bij de Begroting 2021-2024. Dat geldt ook voor het eventueel structureel maken van de raadsopgaven ter grootte van € 6,2 miljoen¹ voor de opgaven (o.a. woningbouw, energietransitie, boa's, minimabeleid radicalisering en woonoverlast) die vorig jaar voor vier jaren (2020-2023) incidenteel waren opgenomen in de Begroting 2020-2023 en de door de gemeenteraad vastgestelde financiële ijkpunten.

Wel hebben wij op basis van de huidige autonome ontwikkelingen de scores op de door de raad vastgestelde financiële ijkpunten berekend. Die geven momenteel het volgende indicatieve beeld (de definitieve cijfers worden bij de begroting berekend en kunnen dan afwijken van de hier gepresenteerde waarden):

Ijkpunten	Eenheid	Score Rek. 2018	Score Begr. 2019	Score Rek. 2019	Score Begr. 2020	Score Begr. 2021	Score Raming 2022	Score Raming 2023	Score Raming 2024	Norm / Signaalwaarde
Ontwikkeling van saldo van baten en lasten	€ mln.	24	-20,2	-21,4	-2,9	-7,7	-10,9	-10,9	-15,8	> = 0
Structureel exploitatiesaldo	%	4,80%	1,60%	1,20%	0,90%	0,50%	0,20%	-0,30%	-1,40%	0 - 1% v.d. begrotingsomvang
Saldo van baten en lasten (realisatie versus begroting)	€ mln.	26,2	n.v.t.	-1,3	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t
Weerstandsvermogen	ratio	2,1	2,1	1,8	1,4	1,0	0,8	0,7	0,3	1,2 - 1,5
Netto-schuldquote	%	53,30%	63,10%	51,90%	70,00%	nmb	nmb	nmb	nmb	100%
Solvabiliteit	%	30%	23,60%	27,90%	21,40%	nmb	nmb	nmb	nmb	20%
Netto-rentequote	%	1,70%	1,60%	1,70%	1,30%	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Afschrijvingslasten	%	3,10%	4%	3,30%	2,30%	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Belastingcapaciteit	%	100,60%	103,70%	101%	105%	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Onbenutte belastingcapaciteit	€ mln.	3,9	4,6	6,7	3,7	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
EMU-saldo	€ mln.	8,6	-30,1	1,7	-25,1	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Grondexploitatie	%	14,50%	20,50%	19,20%	16,50%	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Kasgeldlimiet	€ mln.	53,4	43,4	43,9	47,3	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Renterisiconorm	€ mln.	93,1	102,1	103,3	111,3	nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.
Overhead	%	7,40%	8,70%	8,10%		nmb	nmb	nmb	nmb	n.v.t.

Hieruit blijkt dat van de drie voornaamste financiële kengetallen die door de gemeenteraad benoemd zijn (begrotingssaldo, structurele begrotingsruimte en de weerstandsratio) het begrotingssaldo elk jaar onder de norm van 1,0 ligt; de structurele begrotingsruimte de eerste twee jaren wel aan de wettelijke eisen voldoet, maar niet aan de ondergrens die de raad heeft vastgesteld en de weerstandsratio alleen het eerste jaar voldoet aan de norm.

Voor de door de gemeenteraad vastgestelde financiële ijkpunten geldt dat deze de komende jaren verder onder druk komen te staan. Bij de begroting komen wij met een voorstel over de manier waarop we de komende periode met de ijkpunten willen omgaan. Zie hiervoor ook paragraaf 7 van deze Kaderbrief.

¹ Deze € 6,2 miljoen bestaat uit: energietransitie € 2,5 miljoen, Deltaplan Wonen € 1,7 miljoen, VVE € 0,8 miljoen, minimabeleid € 0,5 miljoen, boa's € 0,5 miljoen, woonoverlast € 0,13 miljoen en radicalisering € 0,07 miljoen.

5. Onzekerheden

We leven in bijzondere en onzekere tijden. Normaal is de toekomst al lastig te voorspellen; maar in deze roerige tijden is dat nog lastiger dan anders. Deze Kaderbrief is dan ook omgeven met grote onzekerheden.

Zo weten we bij het *maken van de keuzes* voor deze Kaderbrief nog niet wat de uitkomsten zijn van de meicirculaire van het gemeentefonds. Er wordt door het Rijk en de VNG gesproken over het bevriezen van de accessen bij de meicirculaire, maar welke financiële gevolgen dat met zich mee brengt indien daar inderdaad voor wordt gekozen, is nog uitermate onzeker. Daarnaast is onbekend hoe de aangekondigde herverdeeffecten van het gemeentefonds eruit zullen gaan zien.

Ook weten we nog niet of de incidentele middelen die het Kabinet beschikbaar heeft gesteld voor de Jeugdhulp (€ 3,1 miljoen voor Amersfoort), structureel gemaakt gaan worden door een nieuw Kabinet. In onze begroting 2020-2023 hebben we voor dit onderdeel daar wel op geanticipeerd. Dat brengt wel een onzekerheid van € 3,1 miljoen met zich mee.

De coronacrisis en de financieel gewijzigde omstandigheden zorgen, zoals eerder gezegd, ook voor hogere uitgaven en minder inkomsten voor ons als gemeente. Het is nog onzeker of en in welke mate die door het Rijk vergoed gaan worden en in welke mate de kosten en de bijdragen van het Rijk incidenteel of structureel zijn. Daarnaast heeft de coronacrisis al geleid tot een economische crisis: de economie is sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog in het eerste kwartaal nog nooit zo hard gekrompen. Dat betekent onder andere bijvoorbeeld oplopende werkloosheidscijfers en hogere bijstandsuitkeringen. En tekorten bij het Rijk die later weer opgelost moeten worden. Het is nog niet duidelijk op welke manier het Rijk hiermee om zal gaan. Mocht het Rijk besluiten om te bezuinigen en wij gaan als gemeenten mee de 'trap af' in het gemeentefonds, kan dat ook voor ons nog financiële consequenties hebben. Als het Rijk daarentegen meer geld gaat uitgeven om de economie te stimuleren, kan het gemeentefonds daar ook van profiteren.

6. Coronacrisis: strategie en aanpak

De coronacrisis plaatst ons voor grote opgaven. De gezondheids crisis zal zich voorlopig blijven manifesteren in de zogenaamde 1,5 meter samenleving met grote impact op de wijze waarop wij samenleven. Het risico op een tweede besmettingsgolf in het najaar 2020 is volgens deskundigen reëel. De crisis raakt ons als stad uiteraard ook. Deze situatie zorgt voor hogere uitgaven en minder inkomsten voor ons als gemeente. In onderstaand overzicht, opgesteld door de VNG, is op hoofdlijnen opgenomen welke mogelijke effecten corona heeft op gemeenten. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen drie stadia van maatregelen. We bevinden ons op dit moment nog in de fase van acute maatregelen, waarbij we – parallel lopend- met de 1,5 meter-samenleving te maken krijgen. Van crisisherstel is effectief nog geen sprake. Het denken over wat daarvoor nodig is, is inmiddels wel gestart. De Coronaspiegel en het gesprek daarover met de raad en de stad zullen daarin voorzien.

	Acute maatregelen	1,5m-samenleving	Crisisherstel
Ondersteuning (zorg, werk, inkomen)	TOZO Doorbetalen zorgaanbieders Meerkosten sociaal domein Dak- en thuislozenopvang Veilig Thuis	Dak- en thuislozenopvang Wmo-ondersteuning	BUIG Armoedebeleid/ Bbz Schuldhelpverlening Wmo-inhaaleffect Jeugd-inhaaleffect
Lokale infrastructuur(sport, cultuur, media, onderwijs)	(Liquiditeits-)steun culturele instellingen (Liquiditeits-)steun sportinstellingen Peuterspeelzalen/ VVE Leerlingenvervoer	Onderwijshuisvesting 1,5m- <i>proof</i>	Garantstellingen tbv culturele- en sportinstellingen Gederfde inkomsten uit huur en belastingen Financiële compensatie wegvallende eigen inkomsten Zomerscholen (leerachterstanden)
Uitvoeringslasten (handhaving, GGD, huisvesting)	GGD-en Veiligheidsregio's (voor zover niet via Rijk) Handhaving coronarichtlijnen Thuiswerkfaciliteiten/ ICT/ beschermingsmiddelen	Klantcontactcentra/ loketten/ spreekkamers GGD Handhaving 1,5m bij sectoren	Inhaalslag op reguliere taken GGD Inhaalslag op reguliere taken JGZ
Bedrijfseconomisch	SW-bedrijven Doorbetaling voorschotten aan OV-bedrijven ondanks gedaalde reizigers aantallen	Maatregelen in OV Maatregelen in gebouwen Cultuurinstellingen	Stimulering Regionale Economie door beschikking stellen van financiering aan startups en MKB Instelling Cultuurfondsen
Inkomstenderving	Belastinginkomsten: uitstellen Legesinkomsten Huurinkomsten: opschorten Dividenden en winsten Grondexploitatie Derving eigen bijdrage Wmo Belastinginkomsten: wegvallen Parkeerbelasting, toeristenbelasting, precario, leges.		Belastinginkomsten: oninbaar Legesinkomsten Huurinkomsten: kwijtschelden Dividenden en winsten Grondexploitatie Derving eigen bijdrage Wmo Belastinginkomsten: wegvallen Parkeerbelasting, toeristenbelasting, precario, leges.

Het Rijk heeft de intentie uitgesproken dat kosten en wegvallende inkomsten vergoed zullen worden. Gesprekken hierover tussen VNG en Rijk lopen. Op 28 mei jl. heeft het Rijk haar plannen op hoofdlijnen bekend gemaakt en voorsnog € 566 miljoen beschikbaar gesteld. Het is nog onduidelijk hoe dit geld verdeeld wordt over de gemeenten en welk deel Amersfoort hiervan ontvangt. Een zeer complex vraagstuk met nog veel onduidelijkheden ook in meerjarenperspectief. Veel hangt af van factoren als:

- De duur van de crisis: komt er bijvoorbeeld een tweede golf met corona-besmettingen? Hoe lang gelden de 1,5 meter maatregelen: maanden, jaren of voorgoed?
- De impact op de economie en werkgelegenheid op de langere termijn. Er wordt op Europees niveau rekening gehouden met extreme krimpscenario's.
- Welk begrotingsbeleid gaat het Rijk hanteren? Bezuinigen, of meer geld uitgeven om de economie te stimuleren? Dat kan effect hebben op het gemeentefonds.
- De mate waarin de stad effecten zelf kan absorberen en kan komen tot een al dan niet tijdelijk 'nieuw normaal'.
- Het slim benutten van kansen die een crisis ook in zich kan hebben. Maar welke zijn dit en hoe spelen we daarop in?

Vanwege het feit dat er nog veel zaken onzeker zijn, nu niet zijn in te schatten, noch te kwantificeren zijn wij bij deze Kaderbrief nog niet in staat om u reële scenario's voor te leggen. Deze moeten er uiteindelijk wel komen. Wij willen deze ook in samenspraak met de raad en de stad ontwikkelen.

Gelet daarop stellen wij ten aanzien van de gevolgen van corona de volgende strategie voor. Hierbij worden 2 fases onderscheiden:

1. Acute maatregelen en effecten 1,5 meter–samenleving (scope 2020 – 2022);
2. Crisisherstel en eventueel langdurige / structurele effecten van onder andere de 1,5 meter–samenleving (scope 2021 – 2024 e.v.).

Fase 1 scope 2020 - 2022

Wij werken continu aan een actuele inventarisatie van de gevolgen van corona. Hierbij worden de (financiële) effecten en de risico's in beeld gebracht. Wij rekenen erop dat het Rijk kosten die verband houden met corona en wegvallende inkomsten zal vergoeden. Gelet op onze ervaringen met dit soort vraagstukken, signaleren wij het risico dat dit niet volledig zal zijn. Op basis van de huidige stand van zaken schatten wij in dat we voor 2020 met mogelijke doorloop in 2022, rekening moeten houden met een risico van tussen de € 10 en € 15 miljoen aan mogelijke ongedekte lasten. Dit is een ruwe inschatting van een bandbreedte die mede in vergelijking met ander steden tot stand is gekomen. Wij stellen voor het risicoprofiel hiermee te verhogen, uitgaande van een kans van optreden van 50% en dit door te vertalen in het benodigde weerstandsvermogen. Het benodigde weerstandsvermogen stijgt daardoor met € 7,5 miljoen voor de jaren 2021 en 2022. Dit betekent dat de saldireserve hierin zal moeten voorzien. Met deze stap creëren we rust en stabiliteit voor de begroting: de eerste effecten kunnen worden opgevangen.

Fase 2 scope 2021 -2024 en verder

Bij grote onzekerheden is het van belang ons voor te bereiden op het onbekende. Regeren is vooruit zien. Een instrument daarbij is scenarioplanning. Met behulp van relevante factoren kunnen toekomstscenario's worden ontwikkeld. Binnen de gemeentelijke context is scenarioplanning complex en dient zorgvuldig tot stand te komen. Als start hiervoor hebben wij de zogenaamde Coronaspiegel ontwikkeld. Hierbij zijn per beleidsterrein mogelijke richtingen en effecten geïnventariseerd. Daarover willen wij met de gemeenteraad en stad in gesprek en daarbij input ophalen voor het komende proces richting de begroting 2021-2024. Wij houden er echter rekening mee dat corona ons beleid en de begroting tenminste nog enkele jaren zal beïnvloeden. Bij de begroting 2021-2024 zal hierover het laatste woord dus nog niet zijn gezegd.

7. Strategie: van Kaderbrief naar Begroting

Deze Kaderbrief laat de financiële foto van dit moment zien met alle onzekerheden van dien en vormt samen met het akkoord uit 2018 het uitgangspunt voor de op te stellen Meerjarenbegroting 2021-2024. Bij het opstellen van de begroting worden de beleidswensen, de nog resterende overhevelingsvoorstellen en stortingen uit de Jaarrekening 2019 en het al dan niet structureel maken van de extra middelen voor de incidenteel gedekte opgaven betrokken, alsmede ook de wens om te voldoen aan de financiële ijkpunten zoals de gemeenteraad die heeft vastgesteld. Bij de vorige Begroting 2020-2023 lieten wij eenmalig het uitgangspunt los om voor elke jaarschijf van de meerjarenbegroting een structureel sluitende begroting voor te leggen. De jaarschijven 2020 en 2021 van de begroting vertoonden per saldo (structureel en incidenteel opgeteld) een tekort, maar zijn toen met inzet van de saldireserve wel sluitend gemaakt. Daarnaast is besloten om de extra middelen voor de incidenteel gedekte opgaven de komende jaren t/m 2023 incidenteel te dekken. Wij kondigden toen aan dat wij gaan kijken op welke manier we de begroting weer structureel sluitend kunnen maken, omdat alleen de eerste jaarschijf van de Begroting 2020-2023 structureel sluitend was.

Inmiddels bevinden wij ons in een nieuwe, uitzonderlijke situatie. De aannames die wij deden ten tijden van de Begroting 2020-2023 zijn deels onderuit gehaald. Zo hielden we, anders dan andere jaren, bij de Jaarrekening 2019 geen geld over, maar is het saldo na overhevelingen en stortingen in de reserves € 3 miljoen negatief. Daarbij geldt bovendien dat het college zich zeer terughoudend

heeft opgesteld bij de voorstellen tot overhevelingen/stortingen. We hadden daarnaast verwacht meer helderheid over de herverdeling van het gemeentefonds te hebben, maar deze is met minimaal een jaar (naar 2022) uitgesteld. En we hadden verwacht dat het Rijk dit jaar meer geld zou gaan uitgeven, waardoor we samen met het Rijk de trap op zouden kunnen gaan in het gemeentefonds. Door de coronacrisis is de trap-op-trap af systematiek buiten werking gezet, dat leidt tot een wisselend beeld van de meicirculaire voor de komende jaren. Er zit geen structurele verhoging in het gemeentefonds de komende jaren. Bovenop de financiële uitdaging die we al hadden, komt nu de coronacrisis, die de wereld en de economie in kort tempo drastisch heeft veranderd. Deze situatie maakt dat wij onze strategie richting de Begroting 2021-2024 moeten herijken. De focus daarbij ligt op het behapbaar maken en stapsgewijs aanpakken van onze financiële opgave. Wij nemen verantwoordelijkheid, maar willen juist nu ook investeringen en uitgaven op peil houden zodat de impact van maatregelen niet groter is dan mogelijk nodig. Dit houdt in dat wij willen bewegen naar een incidenteel en structureel evenwicht van baten en lasten, met voldoende flexibiliteit en tijd om tijdig in te spelen op de risico's die de coronacrisis met zich meebrengt. Hoewel er over twee jaar wel duidelijkheid moet zijn over de herverdeling van het gemeentefonds en de structurele financiële effecten van de coronacrisis, leggen wij de focus momenteel bij het sluitend maken van de eerstkomende drie jaren.

Concreet betekent dit:

- Een begroting waarin in ieder geval de eerste drie jaren (2021, 2022 en 2023) structureel sluitend zijn.
- Het incidentele tekort, dat de komende vier jaar de grootste uitdaging vormt, willen we terugdringen zodat wij voldoende weerbaar en wendbaar zijn om tegenvallers op te vangen.
- Er voor de korte termijn (2020 - 2022) rekening gehouden wordt met een bedrag tussen de € 10 - € 15 miljoen incidenteel aan coronakosten dat niet vergoed zal worden door het Rijk.
- Dat we voorstellen om de weerstandsratio voor 2021 en 2022 op minimaal 1,0 te houden, rekening houdend met de extra kosten van corona en op termijn als er financiële ruimte is willen groeien naar de bandbreedte van tussen de 1,2 en 1,5.
- Er alleen ruimte is voor beleidswensen wanneer daar concrete dekking voor is.
- Dat we bij de Zomerrapportage 2020 willen bezien of er aanleiding is om financieel of beleidsmatig bij te sturen als de prognose van de financiële afwijkingen over 2020 negatief is.

Eerste drie jaar sluitend

Gezien de opgaven die wij hebben, de financiële situatie waarmee wij te maken hebben en de onzekere toekomst vinden wij het op dit moment niet realistisch en verantwoord om koste wat kost vast te houden aan het voornemen om de begroting 2021-2024 weer voor alle vier jaren (structureel) sluitend te krijgen. Daarvoor zouden er nu te ingrijpende maatregelen genomen moeten worden die forse impact hebben op onze stad en onze inwoners en wij willen de stad niet confronteren met zwaardere financiële maatregelen dan mogelijk nodig is. Wij kiezen er daarom voor om dit stapsgewijs te doen en streven ernaar om een begroting te presenteren waarin *in ieder geval* de eerste drie jaren (2021, 2022 en 2023) structureel sluitend zijn. Bij de begroting 2022-2025 kan vervolgens opnieuw met actuele cijfers gekeken worden op welke manier de volgende jaren daarna sluitend te maken zijn. Waarschijnlijk hebben wij dan ook meer duidelijkheid over de herverdeling van het gemeentefonds.

Terugdringen incidenteel tekort

Elk jaar geven we meer uit dan er binnenkomt aan financiële middelen: de lasten zijn hoger dan de

baten. Dat betekent dat we het meerjarige incidentele tekort waarmee wij te maken hebben moeten terugdringen. Immers, het tekort holt op dit moment ons vermogen en daarmee onze weerbaarheid uit, dat we in tijden van financiële tegenvallers zoals deze coronacrisis, hard nodig hebben. Over alle vier de jaren van deze Kaderbrief zouden we bij ongewijzigd beleid incidenteel ongeveer € 40 miljoen interen op ons vermogen vanwege de incidentele tekorten. Bij de Begroting 2021-2024 gaan wij op zoek naar oplossingen om dit tekort voor in ieder geval de eerste twee jaren terug te dringen en daarmee onze weerbaarheid te versterken.

Extra kosten coronacrisis

Door de coronacrisis bevinden wij ons op dit moment in een onzekere situatie. Een situatie waarvan wij bovendien nu nog niet weten hoe lang deze zal duren en hoeveel impact deze gaat hebben op onze gemeente. Zie ook paragraaf 6 van deze Kaderbrief. Vanwege de onzekerheden die gepaard gaan met deze crisis kiezen wij ervoor om op de korte termijn (2020 - 2022) rekening te houden met extra kosten vanwege corona tussen de € 10 en € 15 miljoen incidenteel.

Over de effecten van de coronacrisis op de middellange termijn en de antwoorden die wij daarop zouden moeten bieden gaan wij de komende tijd met de gemeenteraad en de stad in gesprek. Deze gesprekken zullen uitmonden in scenario's die we betrekken bij het opstellen van de meerjarenbegroting. We houden er rekening mee dat corona ons gemeentelijke beleid en begroting zeker nog enkele jaren in meer of mindere mate zal beïnvloeden.

Financiële ijkpunten

Voor de door de gemeenteraad vastgestelde financiële ijkpunten geldt dat deze de komende jaren onder druk komen te staan. Wanneer vastgehouden wordt aan de normeringen zouden bezuinigingen vrijwel direct noodzakelijk zijn. Dat vinden wij in deze crisissituatie niet verantwoord. Bij de begroting komen wij daarom met een voorstel over de manier waarop we de komende jaren met de ijkpunten willen omgaan. Voor het jaar 2020 houden we rekening met een aan corona gerelateerd risico van € 10 - € 15 miljoen. Dat extra risico heeft effect op onze weerstandsratio. Wij stellen voor om ervoor te zorgen dat de weerstandsratio de komende 2 jaar in ieder geval niet onder de 1,0 komt. Dat zou ook betekenen dat er een ondergrens verbonden is aan de saldireserve. Bij het huidige risicoprofiel van € 44,8 miljoen (stand jaarrekening 2019) moet de saldireserve dan minimaal € 40,8 miljoen bedragen.

Dekking voor beleidswensen

Omdat wij onze financiële situatie niet verder willen verslechteren, stellen wij voor dat er bij de Begroting 2021-2024 zorgvuldig gekeken wordt naar de opgaven en de beleidswensen die er zijn en naar het al dan niet structureel maken van de voor de nu incidenteel gedekte opgaven (o.a. woningbouw, energietransitie, boa's, minimabeleid, radicalisering en woonoverlast). Alleen dat wat nodig is om de opgaven voor onze stad te realiseren en waarvoor concrete financiële dekking gevonden wordt kan gehonoreerd worden. Zoals wij al eerder stelden, zal dat van ons gezamenlijk creatieve oplossingen en scherpe keuzes vragen. Uitgangspunt daarbij is het raadsakkoord zoals wij dat in 2018 hebben vastgesteld.

Bijsturen wanneer nodig in 2020 en volgende jaren

Hierboven presenteerden wij op hoofdlijnen de strategie die wij willen volgen om te komen tot een solide meerjarenbegroting 2021-2024. Daarbij is het goed om te vermelden dat deze strategie niet statisch is: wij houden continu de vinger aan de pols. Wanneer op grond van de uitkomsten van de Zomerrapportage blijkt dat bijsturing gewenst is, bijvoorbeeld omdat onze inschatting van de financiële gevolgen van de coronacrisis te laag of te hoog is gebleken, zullen wij daarop direct inspelen en bijsturen. Bovendien zullen wij bij de Kaderbrief en Begroting 2022-2025 opnieuw onze financiële strategie onder de loep houden.

8. Planning: van Kaderbrief naar Begroting

4 juni	Rondetafelgesprek Coronaspiegel
9 juni	Presentatie Jaarstukken 2019 en Kaderbrief 2021-2024
9 juni	Ronde Corona 'Regeren is vooruitzien' (o.a. over financieel-economische impact corona)
16 juni	Rondetafelgesprek Coronaspiegel
23 juni	Vorbereiding besluit Jaarstukken 2019
30 juni	Vaststellen Jaarstukken 2019 in Besluit
7 juli	Ronde 'prioritering van ambities en opgaven'
7 juli	Vorbereiding besluit Kaderbrief 2021-2024 en Bestemming rekeningresultaat
14 juli	Vaststellen Kaderbrief 2021-2024 en Bestemming rekeningresultaat in Besluit
18 juli – 30 aug.	Zomerreces – (technische) uitwerking van begroting
Begin okt	Aanbieden Begroting 2021-2024

9. Programma-indeling begroting

Bij de begrotingsbehandeling voor de begroting 2020-2024 heeft het college aangekondigd dat het programma Duurzame Stad in een aparte programmabegroting wordt ondergebracht. Dit om meer inzicht in de beschikbare duurzaamheidsbudgetten te krijgen en beter te kunnen sturen op onze duurzaamheidsdoelen en opgaven. De langdurige en grote impact voor de stad van dit onderwerp rechtvaardigen deze specifieke duiding in de begroting. Uitgangspunt is dat hierin alleen budgetten worden opgenomen welke in het geheel ten goede komen aan de duurzaamheidsambities en de verantwoordelijk wethouder en budgethouders ongewijzigd blijven.

Het programma Duurzaamheid wordt opgebouwd uit de volgende deelprogramma's:

1. Energietransitie (was 1.1.1 Energietransitie en 1.1.2 Duurzaamheid)
2. Circulaire Economie (was onderdeel van 3.1 Economie)
3. Duurzame Mobiliteit en Luchtkwaliteit (was 1.3 Luchtkwaliteit en onderdeel van 1.4 Mobiliteit)
4. Toevoeging / onttrekking aan reserve (was onderdeel 1.1 toevoeging/ onttrekking aan reserves)

Bijlage met autonome ontwikkelingen

In deze bijlage presenteren wij de in deze Kaderbrief opgenomen autonome ontwikkelingen, inclusief een toelichting daarop. Eerst geven we de totalen per programma, vervolgens laten we per programma zien welke autonome ontwikkelingen opgenomen zijn.

Totalen per programma (Bedragen x1000)					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
1.1 Stedelijk Beheer en Milieu	775	775	550	0	I/S
1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling	198	328	268	357	I/S
1.3 Wonen	0	0	0	70	S
1.4 Mobiliteit	0	0	0	0	I/S
2.1 Sociaal Domein	3.635	2.662	3.848	3.467	I/S
3.1 Economie	100	100	100	100	S
3.2 Onderwijs en Jeugd	260	260	260	1.614	S
3.3 Sport	150	150	150	150	S
4.1 Bestuur en Dienstverlening	-25	-25	-25	-25	I/S
5.1 Financiën en Belastingen	136	131	76	785	I/S
6.1 Bedrijfsvoering	298	174	123	406	I/S
Totaal programma's	5.527	4.555	5.350	6.924	I/S

1.1 Stedelijk Beheer en Milieu					Bedragen x1000
Omschrijving	Extra Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Japanse duizendknoop	550	550	550		I
Eikenprocessierups	225	225			I
Budgettair Neutraal					
Verwerking van afval en grondstoffen					
Hogere kosten verwerking van afval en grondstoffen	2.950	2.950	2.950	2.950	S
Verhogen afvalstoffenheffing	-2.950	-2.950	-2.950	-2.950	S
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0	
Wettelijke advisering op o.a. milieu thema's geluid, externe veiligheid, PFAS, PAS					
Wettelijke advisering op o.a. milieu thema's geluid, externe veiligheid, PFAS, PAS	128	128	128	128	S
Verschuivingen binnen dit begrotingsprogramma	-50	-50	-50	-50	S
Overige (exploitatie) opbrengsten	-78	-78	-78	-78	S
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0	

1.1 Stedelijk Beheer en Milieu - Investerings					Bedragen x1000			
Omschrijving	Jaar van investeren	Investering (totaal)	Budgetbeslag					
			2021	2022	2023	2024	2025	I/S
Investerings								
Vervangingsinvesteringen openbare ruimte	2024	10.000						
Afschrijvingslasten								286 S
Rentelasten (1%)								100 S
<i>Subtotaal</i>		10.000						386

1.2 Ruimtelijke Ontwikkelingen					Bedragen x1000
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Onderhoud bomen op gemeentelijke grond bij vastgoedlocaties	135	135			I
Raamovereenkomst NV S.R.O.	80	80	80	80	S

1.2 Ruimtelijke Ontwikkeling - Investerings						Bedragen x1000		
Omschrijving	Jaar van investeren	Investering (totaal)	Budgetbeslag					
			2021	2022	2023	2024	2025	I/S
Investerings								
Kunstgrasvelden								
Toplaag veld 5 vv Hooglanderveen	2021	15						
Kunstgrasvelden AMHC veld 2 en 3	2025	14						
Kunstgrasvelden afc Quick veld 2 en 3	2022	30						
Kunstgrasveld vv Hoogland veld 5	2023	15						
Kunstgrasveld Amsvorde - veld 3	2023	10						
Kunstgrasveld CJVV veld 1	2024	15						
Kunstgrasveld CJVV veld 2	2024	15						
Kunstgrasveld HC Eemvallei, veld 1 (Olympus) huidige locatie	2024	220						
Kunstgrasveld HC Eemvallei, veld 2 (Olympus) huidige locatie	2024	220						
Afschrijvingslasten				2	-40	-37	10	S
Rentelasten (1%)				0	-4	-3	2	S
<i>Subtotaal</i>		554	0	2	-43	-40	12	
Gedeeltelijke verduurzaming gemeentelijk vastgoed								
	2021 - 2024	11.534						
Afschrijvingslasten				119	263	361	461	S
Rentelasten (1%) reeds geraamd				30	65	86	108	S
meerjarenonderhoud				-9	-20	-27	-35	S
exploitatieopbrengsten				-8	-32	-83	-110	S
<i>Subtotaal</i>		11.534	-17	97	217	303	424	
Brug Vathorst over de Laak								
	2021	300						I
Afschrijvingslasten				12	12	12	12	S
Rentelasten (1%)				3	3	3	3	S
onttrekkingen aan reserves Wijkse voorzieningen Vathorst				-15	-15	-15	-15	S
<i>Subtotaal</i>		300	0	0	0	0	0	
Inrichting openbare ruimte schoolwoningen Zeldertsedreef								
	2021	275						
Afschrijvingslasten				11	11	11	11	S
Rentelasten (1%)				3	3	3	2	S
<i>Subtotaal</i>		275	0	14	14	14	13	

1.3 Wonen Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Dienstverlening urgentieverstrekking				70	S

1.4 Mobiliteit Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Budgettair Neutraal					
Goed op Weg - Korte Termijn Aanpak 2021 - 2024	360	360	360	360	I
onttrekkingen aan reserves	-360	-360	-360	-360	I
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0	

2.1 Sociaal Domein Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Veilig Thuis	451	451	451	451	S
Aanpassen budgetten BUIG					
Aanpassen budgetten BUIG	-1.800	-1.000	100	1.300	S
Overige Rijkopbrengsten Buig	1.300	500	-600	-1.300	S
<i>Subtotaal</i>	-500	-500	-500	0	
Uittreding Veenendaal uit regio Amersfoort					
		n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	S
Autonome Zorggroei	2.790	2.660	3.860	3.860	S
NEA-index regiotaxi	100	100	100	100	S
Verhoging budget breedspectrum-aanbieders Zorg	1.012	310	0	0	I
Gunstige effecten Meerjarenbegroting 2021-2024 RWA	-218	-359	-427	-444	S
Minder budget nodig uitvoering BBZ				-500	S

3.1 Economie Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM)	100	100	100	100	S

3.2 Onderwijs en Jeugd						Bedragen x1000
Omschrijving	Budgetbeslag					
	2021	2022	2023	2024	I/S	
Leerplicht en preventie van schooluitval						
loonkosten uitbreiding	442	442	442	442	S	
Uitbreiden aantal uren voorschoolse educatie						
-subsidieverstrekking				3.419	S	
-schrappen taken				-200	S	
-specifieke uitkering Rijk				-2.354	S	
overige beschikbare dekkingsmiddelen				-31	S	
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	834		
NEA-index leerlingenvervoer						
NEA-index leerlingenvervoer	153	153	153	153	S	
te verkrijgen subsidies en bijdragen	-44	-44	-44	-44	S	
overige beschikbare dekkingsmiddelen	-56	-56	-56	-56	S	
<i>Subtotaal</i>	53	53	53	53		
Afspraken Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting						
				520	S	
Handhaving Wet Kinderopvang						
loonkosten uitbreiding	65	65	65	65	S	
Inkomsten eigenaarsonderhoud multifunctionele accommodaties	-300	-300	-300	-300	S	

3.3 Sport						Bedragen x1000
Omschrijving	Budgetbeslag					
	2021	2022	2023	2024	I/S	
Zorgplicht kunstgrasvelden	115	115	115	115	S	
Technisch beheer binnensportaccommodaties en zwembaden						
	35	35	35	35	S	
Exploitatie Amerena						
	Pm	Pm	Pm	Pm	S	

4.1 Bestuur en Dienstverlening Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Digitale communicatie					
-schrappen taken	-35	-35	-35	-35	S
<i>Subtotaal</i>	-35	-35	-35	-35	
Wettelijke verplichting tot toegankelijke websites					
	10	10	10	10	S
Budgettair Neutraal					
Verlaging lasten en baten producten Burgerzaken					
(overige) exploitatielasten	-100	-100	-50	-50	I
overige opbrengsten	100	100	50	50	I
<i>Subtotaal</i>	0	0	0	0	

5.1 Financiën en Belastingen Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Beëindiging structurele geraamde bijdrage per woning van OBV bovenwijkse voorzieningen					
	136	131	76	785	S

6.1 Bedrijfsvoering Bedragen x1000					
Omschrijving	Budgetbeslag				
	2021	2022	2023	2024	I/S
Hogere kosten Microsoft licenties en beveiliging					
	300	300	300	300	S

6.1 Bedrijfsvoering - Investerings								Bedragen x1000
Omschrijving	Jaar van investeren	Investering (totaal)	Budgetbeslag					I/S
			2021	2022	2023	2024	2025	
Investerings								
Vervanging inventaris	2024	150						I
Afschrijvingslasten								15 S
Rentelasten (1%)								2 S
<i>Subtotaal</i>		150	0	0	0	0	0	17
Vervanging inventaris (Bureaustoelen)	2024	400						I
Afschrijvingslasten								40 S
Rentelasten (1%)								4 S
<i>Subtotaal</i>		400	0	0	0	0	0	44
Vervangingsinvesteringen ICT	2024							
Afschrijvingslasten				-121	-229	0	808	S
Rentelasten (1%)			-2	-8	4	25	18	S
(Overige) Exploitatielasten				-45		33		I
<i>Subtotaal</i>		0	-2	-174	-225	58	826	
e-Depot voorziening	2021	300						
Afschrijvingslasten				60	60	60	60	S
Rentelasten (1%)				3	3	3	3	S
(Overige) Exploitatielasten				10	10	10	10	S
exploitatieopbrengsten				-25	-25	-25	-25	S
<i>Subtotaal</i>		300	0	48	48	48	48	

Toelichting per autonome ontwikkeling

Eikenprocessierups

De laatste jaren neemt de eikenprocessierups in Nederland en in Amersfoort in omvang fors toe; van het verwijderen van de nesten met kenmerkende brandharen in 1.800 besmette bomen in 2017 naar 3.000 in 2018 tot zelfs 7.500 bomen in 2019. Daarmee stegen de bestrijdingskosten naar € 275.000. Gezien de grote impact van de rups op het dagelijks leven, leefbaarheid en gezondheid, is het noodzakelijk om de maatregelen tegen de rups fors uit te breiden. Dit is besproken in De Ronde op 19 november 2019. De basis van onze aanpak is bevorderen van biodiversiteit. We bouwen de preventieve maatregelen uit door natuurlijke vijanden te stimuleren, met onder meer mezenkasten, ander maai-beheer en locaties omvormen naar ecologisch aantrekkelijk groen. Als we eiken moeten vervangen plaatsen we er meestal andere boomsoorten voor terug. Omdat dit voor de kortere termijn de rups en de overlast onvoldoende terugbrengt, zetten we aanvullend in op bestrijding door het gebruik van biologisch bacteriepreparaat Xentari. Dit doen we terughoudend; op de plaatsen waar de overlast groot was en waar het ecologisch aanvaardbaar is. Deze maatregelen en het wegzuigen van nesten brengen extra kosten met zich mee. Hiervoor is de komende twee jaar € 300.000 nodig.

Japanse Duizendknoop

De afgelopen drie jaar hebben we de Japanse duizendknoop bestreden door het injecteren van glyfosaat. In november 2019 is dit project afgerond en geëvalueerd. Hieruit blijkt een forse afname

van overlast en vitaliteit van de groeiplaatsen, maar ook dat de groeiplaatsen vooral ondergronds nog aanwezig zijn en risico's blijven veroorzaken. Om te voorkomen dat de plant zich opnieuw over de stad gaat verspreiden en om onze kapitaalgoederen te beschermen blijft het noodzakelijk de plant actief te bestrijden. Dit is medegedeeld in de RIB van 11 februari jl. (2020-010). In de vervolgaanpak gebruiken we geen bestrijdingsmiddelen meer, we graven de groeiplaatsen uit. Hiervoor sluiten we een raamovereenkomst met een minimale looptijd van 3 jaar. Hierin is tevens ruimte voor nieuwe methodes op plekken waar kapitaalvernietiging door uitgraven buitenproportioneel zou zijn. Voor de uitvoering in 2021 t/m 2023 is jaarlijks €550.000,- nodig.

Verwerking van afval en grondstoffen

De AVU heeft de verwerking van restafval en GFT aanbesteed. De nieuwe tarieven zorgen, na twaalf jaar van vaste prijzen nu voor een aanzienlijke kostenstijging in 2021. Dit komt overeen met de algemene/landelijke groei in de kosten en vormt voor ons als gemeente een autonome ontwikkeling. De verwerkingskosten van GFT en restafval nemen toe met ca. € 2.400.000. Daarnaast nemen de opbrengsten van glas en oud papier af met € 150.000 en zorgt de inzameling, verwerking en post collection voor kunststof, drankencartons en blik voor een nadeel van € 400.000. In totaal komen de extra kosten in 2021 uit op een bedrag van € 2.950.000 exclusief BTW. Voor 2021 gaan we in overleg met ROVA en AVU nadrukkelijk kijken naar de te ramen hoeveelheden afval en de te hanteren indexering in relatie tot de geraamde budgetten en komen we met een volledig geactualiseerde afvalbegroting. De extra kosten zullen we dekken met een verhoging van de afvalstoffenheffing.

Wettelijke advisering op o.a. milieu thema's geluid, externe veiligheid, PFAS, PAS

Amersfoort groeit en wil dit op een zo een duurzame wijze doen. Om te voldoen aan de wettelijke eisen op milieugebied is aanvulling op structurele personele capaciteit vereist. Dit is onvermijdbaar vanwege:

- sterke toename van gebiedsontwikkelingen (o.a. de Hoef, Eem en Spoor) en kleinere binnenstedelijke ontwikkelingen (bv. initiatieven op de Isselt, externe veiligheid in relatie tot woningbouw langs het spoor).
- de duurzaamheidsopgave zelf vraagt ook op andere milieu thema's extra advisering, denk aan warmte uit de ondergrond en oppervlakte water, geluidsproblematiek in relatie tot energieopwekking uit de bodem, warmtepompen e.d.
- de juridische uitspraken in 2019 met betrekking tot stikstofproblematiek (voorheen de PAS), en de ontwikkelingen rondom PFAS maakt dat meer van deze problematiek en het advisering op het oplossen hiervan bij de gemeente is komen te liggen. Hiervoor is nog geen capaciteit beschikbaar (stikstof).
- de consequenties van een wijziging van de Wet milieubeheer, voortkomend uit de Europese m.e.r. richtlijn, zijn nu beter in beeld. De gemeente moet inmiddels een (wettelijk verplichte) voortoets van een MilieuEffectRapportage maken voor stedelijke ontwikkelingen.
- de nieuwe omgevingswet geeft gemeenten op diverse milieu thema's meer beleidsvrijheid. De consequenties hiervan kunnen wij nog niet geheel overzien (de eerste pilots lopen nu). Wel is duidelijk dat ook deze om capaciteit zullen vragen.

Deze ontwikkelingen tezamen maken uitbreiding van de formatie op het gebied van bovenstaande thema's onvermijdbaar. De afgelopen jaren is dit deels incidenteel opgelost. Aangezien bovenstaande ontwikkelingen niet van tijdelijke aard zijn stellen wij voor dit structureel te borgen.

Vervangingsinvesteringen openbare ruimte

De openbare ruimte in de wijken van Amersfoort wordt ouder. De aanleg van de uitbreidingswijken is eenmalig gefinancierd, waardoor er geen structureel budget voor vervanging is. De gevraagde investeringsruimte volgt de lijn van het Integraal Beheerplan openbare ruimte 2019-2028. In de kadernota moet jaarlijks een afweging worden gemaakt over de hiervoor benodigde vervangingsinvesteringen. Voor 2020 tot en met 2023 zijn vervangingsinvesteringen beschikbaar gesteld. In de kadernota 2020 vragen we de vervangingsinvesteringen aan voor 2024. Op basis van

de berekeningen van het beheerplan fluctueren het noodzakelijke budget per jaar. We kiezen er voor om een gemiddelde aan te houden. Dit geeft een gelijkmatige vraag naar capaciteit voor de voorbereiding en uitvoering van projecten. De invulling van de vervangingsinvesteringen met projecten wordt verantwoord in het Meerjarenuitvoeringsprogramma openbare ruimte 2021-2024. Deze is beschikbaar in september 2020 bij de meerjarenbegroting 2021-2024.

Onderhoud bomen op gemeentelijke vastgoedlocaties

De gemeente heeft zowel bomen in de openbare ruimte als rondom vastgoedlocaties. Naast de ruim 85.000 bomen in de openbare ruimten staan er nog eens circa 8.500 bomen op onze vastgoedlocaties. Zo staan er veel bomen op sportparken, bij het bosbad, en rondom overig vastgoed. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht om deze bomen te onderhouden en beheren. In 2019 zijn alle bomen op gemeentelijke vastgoedlocaties in beeld gebracht en voorzien van een verplicht onderhoudsbestek. Om dit bestek met wettelijk verplicht, noodzakelijk onderhoud (veiligheidssnoei en -kap) uit te voeren is jaarlijks budget nodig. Wij kiezen ervoor om deze op dit moment twee jaar incidenteel te dekken en kijken binnen deze twee jaar op welke manier dit structureel kan worden opgelost.

Raamovereenkomst SRO

Het College van B&W heeft op 17 december 2019 besloten SRO opdracht te verstrekken voor het vastgoedbeheer van het vastgoed in gemeentelijk eigendom conform de Raamovereenkomst onroerende zaken 2020-2022 (zaaknr. 1211091). Na onderhandeling is met SRO een opdracht overeengekomen van jaarlijks € 815.000, waarvoor in de begroting reeds € 735.000 aan budget is opgenomen. Zoals aangekondigd in het collegebesluit met bijbehorende toelichting betrekken wij het tekort als autonome ontwikkeling bij de kadernota 2021-2024.

Kunstgrasvelden

De vervangingsinvesteringen van de kunstgrasvelden zijn nodig, aangezien de toplagen versleten zijn. Het niet vervangen van de toplaag betekent dat het veld mogelijk wordt afgekeurd door de bevoegde sportbonden, waardoor er niet meer op gesport kan worden. In verband met veranderde wet- en regelgeving rondom de milieubelasting van kunstgrasvelden dienen tevens extra beheersmaatregelen genomen te worden, daardoor is voor diverse velden een verhoging van de kosten opgenomen. Het veld van AMHC is te vroeg in de begroting opgenomen en is verplaatst van 2022 naar 2025. Bij Hockey Club Eemvallei speelt ook het verplaatsingsvraagstuk. Uiteraard is het zo dat wanneer verplaatsing op tijd plaatsvindt, vervanging niet aan de orde is.

Gedeeltelijke verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Wij zijn wettelijk verplicht duurzaamheidsmaatregelen toe te passen en willen met ons eigen vastgoed het goede voorbeeld geven. Op basis van de Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed is een uitvoeringsplan gemaakt voor de komende vier jaar. In dit plan zijn in de komende vier jaar objecten die in eigendom zijn van de gemeente opgenomen. Dit betreffen objecten met maatschappelijke functies die we naar verwachting nog langjarig in eigendom houden. Een deel van de duurzaamheidsinvesteringen wordt gedekt door subsidies en beschikbaar onderhoudsbudget. Het resterende budget wordt als huurverhoging in rekening gebracht bij de huurder in lijn met gemeentelijk huurbeleid gericht op kostendekkendheid. Een deel van de huurverhoging wordt voor de huurder gecompenseerd door een lagere energierekening, echter er resteert voor de huurder een tekort. Niet alle duurzaamheidsinvesteringen zullen zich namelijk terugverdienen. Aangezien het gesubsidieerde instellingen betreffen zullen de beleidsafdelingen meer subsidie verstrekken ter compensatie van dit tekort.

Brug Vathorst over de Laak

De gemeenteraad heeft de ambitie om Vathorst Noord/Over de Laak groen recreatief in te richten met daarbij ruimte voor goed ingepaste zonnevelden. Het gebied wordt een wijkse voorziening zodat

inwoners van Vathorst de benodigde ruimte krijgen om te kunnen recreëren. Inmiddels wordt gewerkt aan de invulling van de gemeentelijke deelgebieden Waterrijk en 't Hammetje. Het realiseren van deze gebieden zal extra voetgangers en fietsers naar het gebied trekken. Over De Laak is een aantal bruggen aangelegd, echter in het noordoostelijke deel van Vathorst is de afstand tussen de aanwezige bruggen zeer groot. Dat betekent dat een deel van de bewoners een omweg moet nemen om in het gebied te komen. Dit kan voorkomen worden door het realiseren van een extra brug over het water. Dat verhoogt de bereikbaarheid van 't Hammetje voor jong en oud. In het huidige beschikbare budget voor de ontwikkeling en inrichting van de gemeentelijke deelgebieden is niet voldoende budget aanwezig om een brug te realiseren. Over bovenstaande heeft de raad op 5 juli 2016 besloten.

Inrichting openbare ruimte schoolwoningen Zeldertsedreef

In 1998/1999 zijn deze schoolwoningen in gebruik genomen. Er is destijds besloten tot toepassing van schoolwoningen vanwege de tijdelijke extra vraag naar onderwijsruimte. De schoolwoningen worden gehuurd door een particuliere school. Nu de behoefte aan schoolruimte afneemt wordt afbouw van gebruik voorzien, met als einddatum 1-8-22. Destijds is besloten dat inrichting van de openbare ruimte (ontmanteling plein, toevoegen parkeren en groen) plaatsvindt door de gemeente. Financiële middelen voor planvorming en uitvoering zijn hiervoor echter niet gereserveerd/ beschikbaar. Daarom wordt nu €275.000,- vrijgemaakt voor deze herinrichting.

Dienstverlening urgentieverstrekking

Bij het vaststellen van de huisvestingsverordening in december 2019, is voor de jaren tot en met 2023 budget vanuit het Deltaplan beschikbaar als dekking voor de meerkosten, die deze uitgebreidere noodzakelijke dienstverlening met zich meebrengen. Voor daarna, vanaf 2024 blijft deze dienstverlening noodzakelijk.

Goed op Weg - Korte Termijn Aanpak 2021 – 2024

Het Rijk, Rijkswaterstaat, provincie Utrecht, gemeente Utrecht en gemeente Amersfoort werken onder de vlag Goed op Weg en Korte Termijn Aanpak samen aan het verbeteren van de regionale en stedelijke bereikbaarheid, de betere benutting van de bestaande infrastructuur voor auto, openbaar vervoer en fiets en het stimuleren van schone, slimme en veilige mobiliteit. Gedragsbeïnvloeding via communicatie, werkgeversbenadering, doelgroepenbenadering, SMART-mobility is kosteneffectief ten op zichte van infrastructurele maatregelen en vraagt geen of slechts minimale extra fysieke ruimte. Door samen te werken wordt meer resultaat behaald, mobiliteit en de vraagstukken de ermee samenhangen houden immers niet bij de gemeentegrenzen op.

Veilig Thuis

Door de verbeterde Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling per 2019 krijgt Veilig Thuis aanzienlijk meer meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling en aan deze onderwerpen verbonden adviesvragen (+18% in 2019). Aanvullende rijksmiddelen dekken deze kosten niet. Middelen zijn nodig zowel voor de goede opvolging bij Veilig Thuis als bij de partners die opvolging aan de meldingen moeten geven, waaronder SAVE.

Aanpassen budgetten BUIG

Voor de berekening is gebruik gemaakt van de actuele inzichten uit de beschikking met de voorlopige budgetten BUIG 2020 (oktober 2019) en de SZW meerjarenbegroting 2020. In de eerste jaren zien we onder invloed van de conjunctuur een daling van de bijstandslasten optreden (met name op het onderdeel BBZ verwachten we een voordeel). Deze daling wordt zoals gebruikelijk ook door vertaald in lagere baten vanuit het Rijk. Voor de jaren daarna volgen wij de landelijk te verwachten ontwikkeling. Hierbij blijkt dat de lasten (en dus ook de baten) structureel blijven toenemen. Wij volgen die ontwikkeling. Wel is het naar onze inschatting reëel om het voordeel van € 500.000

structureel te behouden tot en met 2023. Voor 2024 en 2025 wordt voorgesteld om het voordeel (€ 500.000) aan te wenden als dekking voor de claim minimeleidend.

Uittreding Veenendaal uit regio Amersfoort

De gemeente Veenendaal heeft aangegeven de intentie te hebben voor BW/MO over te stappen naar de regio FoodValley. Voornemen is om voorjaar 2020 een besluit te nemen om per 1 januari 2022 over te stappen. Het besluit tot uittreding heeft tot gevolg dat het beschikbare budget voor de centrumgemeente voor BW en MO per 2022 lager wordt door een uitname voor het Veenendaalse deel. De benodigde afspraken voor uittreding van Veenendaal worden voorbereid en ter besluitvorming aan de betrokken colleges voorgelegd. De omvang van de uitname voor BW dient te worden vastgesteld in onderling overleg tussen regio Amersfoort en Veenendaal. Uitgangspunt is dat het de werkelijke zorgkosten betreft voor de cliënten die in Veenendaal wonen. Voor MO betekent een overstap een uitname voor regio Amersfoort gebaseerd op het bestaande landelijke verdeelmodel. Dit betekent een lager bedrag voor Amersfoort, zonder dat daar vergelijkbare lagere uitgaven aan opvang tegenover staan (als gevolg van relatief beperkt gebruik door Veenendaal en geen direct afbouwbaarheid van opvangcapaciteit). Met de raad dient te worden besproken of dit leidt tot uitbreiding van het budget, dan wel bezuiniging op de maatschappelijke opvang.

Autonome zorggroei

Het aantal cliënten dat gebruikmaakt van diensten in het sociaal domein (jeugd, maar ook Wmo) is de afgelopen jaren gestegen in de gemeente Amersfoort, waarbij ook sprake is van stijging van de zorgwaarde. Dit is lijn met landelijke ontwikkeling in het sociaal domein, maar ook in lijn met de groei van zorgkosten in het medisch domein (ziektekostenverzekeringwet en wet langdurige zorg), waar de groeipercentages nog hoger liggen. Door Rijk en gemeenten is afgesproken dat deze autonome groei vanuit het acres (algemene uitkering) dient te worden gefinancierd.

In februari 2019 is een onderzoek afgerond door KPMG ('Betaalbaarheid Zorg en Ondersteuning'). De adviezen die daarin gedaan zijn overgenomen en worden nu uitgevoerd in het programma 'Transformatie/Betaalbaarheid Zorg'. De opdracht is om besparingen te realiseren van € 9,2 miljoen. Dit komt overeen met het structurele tekort waarop afgestevend wordt, indien geen passende maatregelen worden genomen. Over de voortgang is de gemeenteraad recent geïnformeerd.

Ten behoeve van de begroting 2021-2024 zijn de berekeningen geactualiseerd op basis van de autonome groei. In onderstaande tabel staan de uitkomsten hiervan weergegeven:

Mutaties (x € 1 miljoen)	Jaar 2021	Jaar 2022	Jaar 2023	Jaar 2024
Stand KPMG 25-02-19	-7,90	-9,20	-9,50	-9,50
Kadernota 2020-2023	0,58	1,00		-
Actualisatie areaalmutaties begr. 2020-2023	0,28	0,36	1,00	1,00
Effect circulaire sept 18-dec 2019	3,21	3,15	3,14	3,14
Effect maatregelen Betaalbaarheid zorg en ondersteuning	6,72	8,73	9,20	9,20
Bijstelling zorggroei, uitbreiding scope 'Zorgtaken', actualisatie op basis van Jaarrekening 2019	-5,67	-6,70	-7,70	-7,70
Meerjarenbeeld actueel (april 2020)	-2,79	-2,66	-3,86	-3,86

Hierbij is rekening gehouden met de volgende punten:

- Bijstelling autonome groei o.b.v. prognoses jaarrekening 2019: nominale groeiverwachting voor Jeugd/Wmo (bron: CPB, middellange termijn-verkenning 2022-2025). In 2019 hebben

we weliswaar een groei van het aantal cliënten gezien van meer dan 10%, maar we verwachten niet dat dit jaar op jaar gaat plaatsvinden. In de nieuwe berekening gaan we uit van een afvlakking van de groei naar 2,5% per jaar

- Hiertegenover staan taakmutaties op basis van de circulaire oplopend tot +€ 3,1 miljoen in 2023 en areaalmutaties tot +€1 miljoen t.o.v. het KPMG rapport.
- De maatregelen van het programma 'Transformatie/Betaalbaarheid zorg' lopen op tot € 9,2 miljoen structureel. Hiervan is €0,5 mln. nog niet belegd met maatregelen. Dit zal naar verwachting in de loop van 2020 plaatsvinden.

NEA-index regiotaxi

Panteia berekent wat de NEA-index voor taxivervoer in 2020 zal worden. De NEA-index voor taxivervoer in 2020 komt uit op 6,7%. De voornaamste reden voor de stijging is de afschaffing van de teruggaveregeling BPM per 1 januari 2020. Daarnaast zijn de lonen met 2% gestegen per 1 januari 2020 en zijn de verzekeringen fors toegenomen. De kosten van het vervoer van de regiotaxi neemt toe door de indexatie.

Verhoging budget breedspectrum-aanbieders

In 2019 zijn wij samen met regiogemeenten een meerjarig partnerschap aangegaan met zeven grote jeugdhulp aanbieders. De meerjarige afspraken geven de aanbieders de tijd en ruimte om de benodigde transformatie uit te voeren en toe te groeien naar een sterk collectief. In de afgelopen 1,5 jaar is gebleken dat het aantal jeugdigen en de zwaarte van de problematiek substantieel hoger lag dan was ingeschat bij het opstellen van het budgettair kader. Dit is een landelijk beeld. Door deze groei staat de jeugdhulp overal onder druk.

Op verzoek van gemeenten hebben de breed spectrum aanbieders een transformatieplan en aanvullende governance-afspraken opgesteld met als doel om door uitvoering hiervan de stijging van de jeugdhulp door transformatie, innovatie en betere samenwerking zoveel mogelijk binnen het budget op te vangen. Deze plannen zijn door KPMG verwerkt in een business case. Hieruit blijkt dat het – in tegenstelling tot de oorspronkelijke verwachting bij de aanbesteding - niet mogelijk is voor de zorgaanbieders om hun investeringen **gedurende de contractperiode** terug te kunnen verdienen. Dit komt onder meer doordat een groot deel van de jeugdigen met jeugdhulp in verblijf (zoals jeugdigen in pleegzorg en gezinshuizen) daar tot hun 21ste levensjaar verblijft. “Gedwongen”, vanwege financiële redenen, jongeren eerder laten uitstromen vinden gemeenten en zorgaanbieders niet gewenst.

Op basis van de business case wordt verwacht dat:

- Om binnen de contractperiode [tot en met 2022] de benodigde extra ondersteuning en zorg te kunnen leveren over de contractperiode een **incidentele** investering van €8 miljoen nodig is. Ten opzichte van de contractwaarde van €118,5 miljoen betreft dit een stijging van 6,8%.
- vanaf 2024 jaarlijks €0,7 miljoen wordt bespaard.

Als we het budget voor de breed spectrum aanbieders niet verhogen, verwachten we alsnog een kostenverhoging doordat er naar verwachting meer crisisplaatsingen nodig zullen zijn en er naar verwachting een verschuiving naar andere aanbieders zal plaatsvinden.

De concrete afspraken op de samenwerking van de breed spectrum aanbieders als collectief, een ambitieus transformatieplan en een extra investering in de regio vormen met elkaar het noodzakelijke fundament voor de realisatie van transformatie in de specialistische jeugdhulp. De

incidentele investeringen zijn gekoppeld aan een concreet actieplan om de transformatie in de specialistische jeugdhulp te realiseren. Met deze kadernota stelt u middelen beschikbaar om het budget te vergroten. Voor de uitvoering van het actieplan zijn ook incidentele middelen noodzakelijk. Deze worden door aanbieders en regiogemeenten beschikbaar gesteld. Hiervoor krijgt u een afzonderlijk raadsvoorstel.

Gunstige effecten Meerjarenbegroting 2021-2024 RWA

De ontwerp Meerjarenbegroting RWA 2021-2024 is recentelijk aangeboden aan de deelnemende gemeenten. Hieruit blijken voordelige financiële effecten ten aanzien van de vastgestelde begroting. Het gaat hierbij om een structureel voordeel vanaf 2021 dat oploopt tot ongeveer € 400.000 in 2024.

Voorstel dekking toename kosten minimabeleid

De lasten voor het minimabeleid zijn de afgelopen jaren hoger dan de beschikbare middelen. In de begroting 2020 zijn daarom in de jaarschijven 2020 t/m 2023 incidenteel extra middelen (€ 500.000) toegevoegd aan het minimabeleid om de bestaande tekorten op te kunnen vangen. Vanaf 2024 vervalt deze dekking, waardoor een structureel tekort ontstaat van € 500.000. Dit tekort op het minimabeleid kan volledig gedekt worden door benutting van het structurele voordeel op het BUIG/BBZ budget van € 500.000.

Oprichting Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM)

28 januari 2020 heeft de Raad besloten de ROM op te richten en met een bedrag van € 1,5 miljoen deel te nemen in het aandelenkapitaal van de ROM. In het raadsvoorstel is opgenomen wat de financiële consequenties zijn van de deelname aan de ROM. De totale structurele exploitatielast bedraagt € 115.000 per jaar. Hiervan is € 100.000 benodigd voor de afdekking van de exploitatielasten van de ROM. Het resterende bedrag ad € 15.000 betreft de rentelast van de kapitaaldeelname die vanuit de activa opgenomen is in programma Financiën en belastingen. De totale structurele last wordt afgedekt door een eenmalige storting in de saldireserve van het in de begroting 2020 opgenomen incidentele budget van € 1,5 miljoen voor de oprichting van de ROM.

Leerplicht en preventie van schooluitval

Leerplicht heeft al drie jaar structureel te weinig formatie (o.b.v. landelijke Ingrado norm) om de wettelijke taken op goede wijze uit te kunnen voeren. Dit tekort heeft geleid tot ziekteverzuim en is waar mogelijk beperkt opgevangen met incidentele middelen. Het tekort is verergerd doordat de meldingen in aantal en complexiteit de afgelopen jaren zijn toegenomen. Indien we daarnaast ook een goede invulling willen geven aan het noodzakelijke preventiebeleid, zouden we moeten voldoen aan de Ingrado norm van 15,2 fte (huidige formatie Amersfoort 8,8 fte). We beseffen dat een dergelijke uitbreiding op dit moment een onevenredige investering vergt. Een minimale uitbreiding van 3,8 fte is nodig om de minimaal benodigde kwaliteit te kunnen leveren voor de uitvoering van de basale dienstverlening met minimale inzet op preventie.

Uitbreiden aantal uren voorschoolse educatie

De gemeente heeft de wettelijke taak (art. 166 Wet primair onderwijs) te zorgen voor voorschoolse educatie voor peuters van 2,5 tot 4 jaar met (een risico op) een taalachterstand. In 2020 heeft de minister in het Besluit voorschoolse educatie de minimale omvang van de voorschoolse educatie opgehoogd van 10 naar 16 uur per week. De nieuwe verdeelsystematiek voor het gemeentelijk onderwijs achterstanden budget (GOAB) heeft niet geleid tot een bijpassende verhoging van dit budget voor Amersfoort. Het GOAB werd in de oude situatie al volledig benut. De raad heeft daarom in de Begroting 2020-2023 voor voorschoolse educatie € 800.000 per jaar voor de periode t/m 2023 toegekend. Zo kan Amersfoort tot en met 2023 16 uur per week goede voorschoolse educatie bieden aan alle peuters die in de doelgroep vallen. Ook na 2023 is € 800.000 per jaar nodig om goede voorschoolse educatie voor alle peuters in de doelgroep mogelijk te houden. De vraag is om de inzet

uit de algemene middelen voor voorschoolse educatie structureel toe te kennen.

NEA-index leerlingenvervoer

Panteia berekent wat de NEA-index voor taxivervoer in 2020 zal worden. De NEA-index voor taxivervoer in 2020 komt uit op 6,7%. De voornaamste reden voor de stijging is de afschaffing van de teruggaveregeling BPM per 1 januari 2020. Daarnaast zijn de lonen met 2% gestegen per 1 januari 2020 en zijn de verzekeringen fors toegenomen. Voor het vervoer van leerlingen was in de begroting rekening gehouden met een index van 3,75%. Dit betekent dat er nog een tekort is van 2,95% wat resulteert in een bedrag van € 53.000.

Doordecentralisatie Onderwijshuisvesting

Dit betreft bestaand beleid, namelijk uitwerking van het raadsbesluiten van 21 november 2017 en 26 maart 2019 over doordecentralisatie onderwijshuisvesting. In de periode 2019-2059 worden alle bestaande schoolgebouwen in Amersfoort vervangen (vervangende nieuwbouw of vernieuwbouw). Deze investeringsopgave is vastgelegd in het Integrale Huisvestingsplan (IHP) en bedraagt 360 miljoen (prijspeil 2015), te weten 310 miljoen voor de gemeente en 50 miljoen bij te leggen door de schoolbesturen. Met de schoolbesturen, verenigd in twee coöperaties, hebben we een overeenkomst gesloten dat zij het IHP uitvoeren in 40 jaar. Daartoe is ook een business case uitgewerkt voor 40 jaar. In de besluitvorming is o.a. de voorwaarde opgenomen dat de financiële opgave moet aansluiten bij de gemeentelijke begroting en in verband hiermee is er sprake van het toepassen van een ingroeimodel. De jaarschijf ingroei vanaf het jaar 2024 bedraagt 520.000,- euro structureel.

Handhaving Wet Kinderopvang

Goede kinderopvang draagt bij aan een goede start voor kinderen in de maatschappij. In het belang van kwalitatief goede kinderopvang zijn in de Wet kinderopvang (Wko) en lagere wetgeving kwaliteitseisen vastgesteld. De gemeente is wettelijk verplicht te handhaven op de door de toezichthouder geconstateerde overtredingen. In het afgelopen jaar is de vraag naar kinderopvang toegenomen, er komen jaarlijks meer kinderopvanglocaties bij. Momenteel worden er bijna 14.000 kinderen in Amersfoort opgevangen. Deze stijging is toe te schrijven aan een aantal factoren. Zo zijn er hogere kinderopvangtoeslagen. Daarnaast neemt werkgelegenheid toe als gevolg van hoog conjunctuur, ouders werken vaak allebei en hebben ruimere financiële mogelijkheden. Deze ontwikkelingen hebben geleid tot meer inspecties door de toezichthouder GGD en een toename van geconstateerde overtredingen, waarvoor de GGD een advies tot handhaving heeft afgegeven. De toename van het aantal overtredingen is tevens het gevolg van een andere autonome factor: aanscherping van de Wko als gevolg van de Wet IKK. De aangescherpte kwaliteitseisen zijn in 2018 en 2019 ingevoerd. Het betreft wettelijke voorschriften waarop tevens inspectie door de GGD plaatsvindt. Handhavingsbesluiten worden genomen op grond van de Wko en de op 27 maart 2018 door het college vastgestelde beleidsregel 'Handhaving Kwaliteit Kinderopvang Amersfoort'. Hierin heeft het college prioriteiten benoemd die gehandhaafd moeten worden. Deze veranderingen hebben geleid tot 12 keer meer overtredingen in 2019 (80 overtreden voorschriften) in vergelijking met 2017 (7 overtreden voorschriften). Dit blijkt uit cijfers die onlangs beschikbaar zijn gesteld vanuit de jaarverantwoording Wko. Met de huidige 16 uur voor de handhaving voldoen we niet aan de wettelijke taak. Om de handhavingsacties uit te kunnen voeren is structureel 0,56 fte extra capaciteit vereist.

Inkomsten eigenaarsonderhoud multifunctionele accommodaties

De gemeente en de schoolbesturen van de Multifunctionele Accommodaties ICOON (Vathorst), De Bron (Vathorst) en de De Zonneparel (Liendert) hebben in 2019 met elkaar definitieve afspraken gemaakt over het beheer, exploitatie, gebruikersonderhoud en eigenaarsonderhoud van deze gebouwen. Deze afspraken zijn vastgelegd in Schoolhuisvestingsovereenkomsten. Op basis hiervan

vindt vanaf 2019 door de gemeente een jaarlijkse inning plaats bij de schoolbesturen voor het eigenaarsonderhoud.

Zorgplicht kunstgrasvelden

Op grond van art. 13 Wet Bodem Bescherming geldt een dubbele zorgplicht, die inhoudt dat voorkomen moet worden dat verontreiniging plaatsvindt en dat wanneer sprake is van verontreiniging de gevolgen daarvan dienen te worden beperkt of ongedaan gemaakt. Het gaat hierbij zowel om microplastics als het infill-materiaal. Het correct naleven van deze zorgplicht door de beheerder van kunstgrasvelden is van groot belang. In het kader van de zorgplicht zijn extra structurele maatregelen in het beheer en onderhoud nodig vanaf 2020:

- Opvegen en opruimen rubbergranulaat op verhardingen rondom het veld;
- Leeghalen verdiepte schoonlooproosters;
- Leeghalen slibvangers en kolken (rond veld);
- Bladblazen veld (van buiten naar binnen)
- Verwijderen blad/afvoer blad vermengd met infill-materiaal en veegafval.

Technisch beheer binnensportaccommodaties en zwembaden

Voor de binnensport accommodaties en zwembaden in Amersfoort regelt SRO als exploitant het eigenaren- en gebruikersonderhoud en het naleven van wetgeving, waaronder de Wet Milieubeheer. Voor deze objecten geldt de wettelijke verplichting het energieverbruik en de CO₂ uitstoot terug te brengen. Voortdurende wijzigingen in de milieuwetgeving nu en de afgelopen jaar hebben geleid en leiden tot extra inzet voor het technisch vastgoedbeheer. In de Raamovereenkomst Onroerende Zaken is een vergoeding voor het technisch vastgoedbeheer vastgesteld voor het eigenaren onderhoud. Voor deze objecten geldt een m²-prijs afhankelijk van de grootte in BVO (prijspeil 2020). Ten opzichte van 2019 is het tarief 2020 aangepast aan de uitbreiding van noodzakelijke activiteiten. Voorstel is deze tariefswijziging en daaruit voortvloeiende kosten te verwerken in de exploitatiebijdrage aan SRO voor de portefeuilles gymzalen, sporthallen en zwembaden (exclusief Amerena). Deze kosten worden niet opgevangen door de vergoeding voor loon/prijsindexatie aan SRO. SRO moet meer inzet plegen om te voldoen aan de veranderde wettelijke regelgeving.

Exploitatie Amerena

In RIB 2019-099 is aangekondigd dat de verwachting is dat in 2020 de definitieve exploitatieaanbieding voor Amerena door SRO wordt aangeleverd. Naar verwachting zullen bijstellingen in de exploitatie nodig zijn, onder andere vanwege aangepaste opbrengsten op basis van gebruik en verhuur, aangepaste onderhoudslasten (o.a. door aanpassing van de onderhoudsbegroting aan de definitieve investeringen), hogere/lagere kosten op basis van inzicht in energiegebruik, kosten vervanging van de inventaris, kosten schoonmaak, kosten extra toezicht bij de sauna, inzet van beveiliging en vergoeding van technisch beheer. Momenteel brengt SRO de (financiële) consequenties op de verschillende onderdelen in beeld. Dit leidt tot een voorstel ten aanzien van de financiële gevolgen voor de meerjarenbegroting 2021 - 2024. Deze financiële gevolgen zijn op dit moment nog niet goed in te schatten. Verwachte bandbreedte is € 100.000 tot € 400.000.

Digitale communicatie

Onze inwoners maken steeds meer gebruik van digitale middelen (social media, websites, digitale platforms, etc.). Om onze doelgroepen te kunnen bereiken zetten ook wij daarom steeds meer in op digitale middelen. De afgelopen 4 jaar is hiervoor vanuit de kadernota (incidenteel) budget toegekend (€100.000 per jaar). Hierbij gold de afspraak om in deze periode te verkennen of het budget voor de stadsberichten kon worden afgebouwd, zodat geld beschikbaar kon komen voor digitale communicatie. Per 1-1-2021 zullen we stoppen met publicatie van de bekendmakingen in de

stadsberichten (de redactionele pagina's blijven vooralsnog bestaan). Dit bespaart +/- € 35.000. Dit betekent dat voor digitale communicatie nog € 65.000 (structureel) nodig is voor zaken als: e-participatie, live-chat, social media, betaalde campagnes, software, licenties, videografie en fotografie.

Wettelijke verplichting tot toegankelijke websites

Voor overheidswebsites is wetgeving van kracht die verplicht om websites toegankelijk te maken voor mensen met een functiebeperking. De implementatie van de huidige website van archief Eemland dateert van voor deze wetgeving. Het is op dit moment onbekend in hoeverre de website van archief Eemland aan deze wetgeving voldoet. Deze investering heeft tot doel de website van archief Eemland toegankelijk te maken voor mensen met een functiebeperking. Om tot een toegankelijke website te komen worden 2 fases onderscheiden. De eerste fase is het analyseren van de huidige website. De tweede fase is om, aan de hand van de aanbevelingen uit de eerste fase, aanpassingen te (laten) doen aan website. Voor beide fases is in de huidige begroting geen financiële ruimte.

Verlaging lasten en baten producten Burgerzaken

Tot en met 2022 verwachten wij nog een daling van het aantal verstrekkingen van reisdocumenten. Vanaf 2023 verwachten wij dat deze weer zal stijgen. Door de verlengde geldigheidsduur van 5 tot 10 jaar zal het vernieuwen van rijbewijzen tot 2024 afnemen.

Bijdrage OBV bovenwijkse voorzieningen

In de ontwikkelovereenkomst met het OBV is een bijdrage bovenwijkse voorziening afgesproken op basis van het aantal gerealiseerde woningen. De verwachting is dat deze bijdrage in 2023 voor het laatst ontvangen wordt, omdat het plangebied Vathorst dan geheel ontwikkeld is. Dit betekent dat de structureel geraamde baat vanaf 2024 moet worden afgeraamd. Dit levert een nadeel op van 785.000 per jaar.

Microsoft licenties en beveiliging

De vele digitaliseringsopgaven vereisen een veilig en stabiel ICT fundament. Dit fundament vereist adequate software componenten op de infrastructuur en de werkplek en dient daarbij waarborgen te bieden voor het beheersen van cybercriminaliteit activiteiten. Ook dient deze software technologische ontwikkelingen zoals de cloud te ondersteunen. De ICT van de gemeente maakt gebruik van Microsoft software om dit mogelijk te maken. Om de veiligheid te waarborgen en daarmee de continuïteit te waarborgen moeten de Microsoft licenties uitgebreid worden en zijn aanvullende structurele middelen noodzakelijk.

Vervanging inventaris

Betreft een reguliere vervangingsinvestering voor inventaris, niet zijnde werkplekken.

Vervanging inventaris (Bureaustoelen)

Betreft een reguliere vervangingsinvestering voor de bureaustoelen.

Vervangingsinvesteringen ICT

Jaarlijks moeten de geplande vervangingsinvesteringen ICT worden herijkt en bijgesteld, zodat we blijven voldoen aan wettelijke verplichtingen en opgaven en ervoor kunnen zorgen dat de bedrijfszekerheid geborgd blijft.

e-Depot voorziening

De samenleving maakt steeds meer gebruik van digitale informatie. Dit betekent dat digitalisering van bedrijfsprocessen en digitaal werken de algemeen geldende norm is. Overheidsorganen zijn

verplicht de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat te brengen en te bewaren, alsmede zorg te dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Dit is bij wet vastgelegd in de Archiefwet. Archief Eemland dient voor de aangesloten gemeenten (Amersfoort, Leusden, Woudenberg, Renswoude, Baarn, Soest, Bunschoten-Spakenburg, Eemnes) een e-Depot voorziening aan te bieden. De aanvraag in deze kadernota beperkt zich tot de basis, namelijk de aanschaf en implementatie van deze e-Depot voorziening. Vanuit deze basis kunnen, in overleg met de deelnemende gemeenten, vervolgprojecten worden opgezet om aan te sluiten. Hierbij komen dan ook beleid, processen en procedures aan de orde. Alvorens dit te kunnen aanbieden is het hebben van een E-depot een vereiste.